

România literară Nr.33 din 24 August 2007

Emil Brumaru: "Aș citi trei sute de ani... Iubesc cărțile ca pe femei"

"Îmi plăcea la nebunie să transcriu"

Dora Pavel: Domnule Emil Brumaru, nu de mult, v-am rugat să-mi expediați prin mail o pagină de manuscris. Mi-ați trimis, prin poștă, un poem de trei strofe, intitulat Tamaretă, scris răsfirat cu creionul pe partea poroasă a unei coli de desen. Părea un creion special, ca pentru graficieni (de altfel, și textul dvs. era însoțit de minuscule desene, unul incorporat în chiar litera "i" a prenumelui din autograf). Întotdeauna scrieți cu creionul? Și pe ce scrieți de obicei?

Emil Brumaru: Scriu cu creioane cu grafitul moale, îmi place ca vârful să se înfunde în filă. Mai întâi pe caiete școlărești, de geometrie, cu o foaie albă și cu una cu pătrățele. Bruioanele le descîlcesc foarte greu. Dacă nu transcriu imediat, risc să pierd textul sau să-l transform, la sugestia literelor, cuvintelor, chiar a rîndurilor ce nu le mai înțeleg... totul devine altceva... Am scris cu melancolie și în registre comerciale, groase, cu rubrici, neținînd cont de liniile verticale, roșii... Am, nu exagerez, zeci de agende, de mărimi diferite, pline cu pagini încă netranscise, uneori pierdute din cauza imposibilității de a afla ce naiba am scris... (Multe dintre ele sînt cu rugăciunea zilnică doar, aceeași.) Cuvintele, expresiile, versurile apărute ca din senin, pe vremuri, le treceam în niște caiete de muzică, pe portative, cu culori vii, variate... le-am numit "Catalog de nimfe". Mă ajută cînd am goluri în cîte un vers, îmi dau îndrăzneala de a le pocni neașteptat de alte cuvinte deja aranjate în rînduri. La Dolhasca aveam un pahar plin cu creioane ascuțite cu lama, anume cu lama. Mă delectam ore în șir, făceam movilițe din lemn de creioane B, mai ales B6!, și eram înamat temeinic. Precaut să nu mă întrerup, cînd se tocea un creion, luam rapid altul și îl consumam cu lăcomie. Îmi plăcea la nebunie să transcriu. Dacă unei poezii îi lipsea un cuvînt, transcriam totul și, în caz că nu soseau silabele așteptate, sunate la ureche cu glas tare, lăsam așa, spațiu alb... pînă cădea, copt, cuvîntul necesar... Uneori așteptam cu lunile... aveam timp... nu dădeau turcii!

D.P.: La mașina de scris n-ați recurs niciodată?

E.B.: Ba da. Mașina de scris, un Consul portabil, luat cînd nu mai aveam nicio speranță să public, o foloseam, de asemenea, la transcrieri, pe foițe de format mic, subțiri, ca de Biblie (nu știu de unde făcusem rost!). Mai tîrziu, avînd o rubrică la un ziar local, în Iași, articolele le băteam direct la mașină, potrivit-mi Consulul pe un teanc de cărți solide, în pat, cocoșat deasupra clapetelor, atent să nu sfișii indigoul (stocasem c-o furie crescîndă, de neostoit, coli uriașe de indigo albastru, negru).

D.P.: Iar la computer? De vreme ce corespondența lejer prin mail...

E.B.: La computer am început prin 2002 să tastez, mai ales scrisori dementiale, torențiale, de dragoste și of adînc, pentru o pictoriță cam împușcată-n creieri, ce terminase arhitectura, o femeie frumoasă, spectaculoasă, inimoasă, crăcoasă, dată-n mă-sa, o tipă beton (purta pe stern, între sîinii în cădere liber-bombată și cu buton cafeniu fiecare, cruci cu brațe late, răstignind Iisusii împătimiți la carne dulce de muiere, legăna mărgelile pe fire invizibile, în care aproape se împiedica - și fusese o vreme cînd se plimba pe roțile, tăind aerul cu bastoane subțiri de bambus, rasă-n cap și sugrumată într-un smoking verde -, o nebunie de lungancă!; învîrtea la glezna mîinii brățări de jad și coriandru, degetele ei lungi-prelungi îmbujorau ditamai inelele de-atîta anatomie divină și păgînă totodată; uneori exhiba fustalane grele, zglobii, negre, hachișoase: o duioșie comică se instalase în preajma sufletului ei copilin, nesfîrșit de crud și tandru; era însăși Fiica generalului!)... Cînd a auzit că o iubesc, a început să rîdă măreț, în hohote zdrobitoare, cu spume, cu crăci, de-au întors capul spre noi toți tipii dintr-un bar bucureștean, parcă "Optzeci" se numea, tocmai plecam la Paris!

"Poezia mi se părea letală"

D.P.: Văd că vorbiți exact așa cum scrieți poeme sau scrieți cum vorbiți, cu ușurința cu care vorbiți. Pare că tocmai ați compus acum, pe loc, un poem. De altfel, am remarcat că vă place și să vă încheiați fiecare mesaj internetic cu două-trei versuri pline de umor, de genul (îmi permiteți să divulg?): "Hobbitul de luni/ Cu botu-n

căpșuni". Ați avut dintotdeauna această dezinvoltură poetică? Unde și când a început totul?

E.B.: Primul puseu de creație, pe bune, l-am avut în 1958, în vacanța de vară, când, student la Medicină, între anul III și anul IV, am fost pentru prima oară, după refugiu, în Basarabia, în Fundurii Vechi, sat în care se născuse taică-meu. Era fabulos! Toți umblau îmbibați de smahoncă, un fel de rachiu tare, bestial, vînat, fabricat din sfeclă. Verișoarele mele pieptoase și curoase mîncău prune, delicat, din farfurie, cu furculița, și se hlizeau erotic. Apoi se luau de talie și, pășind măruntel, cîntau melodii înflăcărare și triste... Fratele tatei păzea o suprafață infinită, plină de dovleci imenși. Acolo, pe niște caiete pătrate, rusești (tetradi), vreo patru, am început să scriu cu creionul, ca trăsnet în inimă, versuri ce ar reprezenta perioada 1958-1959 (Cîntece de adolescent). Mă ascundeam pe după cîte un dovleac, la umbră, și mă lăsam podidit de cuvinte... Noaptea, nonconformist, mă pișam vînjos în vasele cu flori din sufrageria ce îmi fusese cedată ca musafir vestit! Îmi închipui ce stupoare lentă, de neînvinș, le-am produs după plecare! Am continuat și în anul IV, tot pe caietele acelea miraculoase, albăstriei, pînă ce, drastic, m-am întrerupt din cauza unui tbc pulmonar, depistat în luna mai, 1959. Tocmai îmi ieșise ca lumea o poezie la care mă chinuisem mult: Moartea adolescentului. Fapt este că m-am speriat... După ce am întrerupt vreo doi ani Medicina, poezia mi se părea letală! Nu mai aveam curajul să o reiau, bănuiam că aduce moartea... Dovada? Moartea adolescentului! De abia după ce am terminat facultatea...

D.P.: Tot Medicina, nu? N-ați renunțat la ea.

E.B.: Da, Medicina. De fapt, prima dată când am fost la Dolhasca eram student, cred că în anul V, prin 1962; am făcut acolo, tot într-o vacanță de vară, practica obligatorie, cam de-o lună, dacă nu mai mult, necesară medicului ce trebuia să devin. Locul ni-l alegeam fiecare unde voiam. Eu m-am dus la fix, fiindcă la Spitalul Rural Mixt din Dolhasca lucra o fostă colegă de grupă, de care mă lega o prietenie destul de înfierbîntată pe parcurs, de prin anul II, ea sînd în gazdă la un preot (dînsa umbla goală pușcă sub un capoțel verde, lucios, scurt și picta trandafiri cu o pensulă muiață lasciv în acuarelele diluate; devoram împreună conserve iugoslave și felii de parizer, beam vinuri roșii; îmi divulga zburdălniciile maică-sii, viitoarea mea soacră; se lăuda cu flexibilitatea ei, putea să-și pună ea, soacra, ambele picioare cu tălpile la ceafă, desfăcîndu-se primejdios, prezentînd, ca pe o tavă păroasă, un sex plesnit, beant, acaparator...), colegă ce mi-a devenit apoi soție. Cum în 1962 nu eram căsătoriți încă, am stat separați, într-o casă alături de-a ei, găzduit de-o babornită cu rude la București. Nu dorea să se expună bîrfei ce zbîrnîia cu lux de amănunte pornolirice la țară... Asta nu ne împiedica să ne vizităm unul pe altul, în timpul nopții, fiind vecini de potecuță strîmtă.

"Versurile șiroiau de pofte, parcă
aș fi ținut în brațe o femeie tînără"

D.P.: Din nou aveți ce scrie, vă simțeați încărcat...

E.B.: ...și, în 1962, din nou, deodată, cu toate miresmele sub nas, călcînd cu voluptate în baligile fragede de vacă, copleșit de lumină, de șanțurile pline dis-de-dimineată de roua sferulată minuțios, de aerul mișcînd veșnic salcîmii de lîngă linia ferată ce trecea la cîțiva metri, cumva singur (în sensul că nu mă mai pisa maică-mea și taică-meu), împrejmuit sufletește de garduri cu leațuri fine, ademenitoare întru pipăit noduri și fibre tari, îmbujorat de răsuflarea lacomă a fîntînii adînci, absorbante, umblînd nonstop și liric prin cămeruța mea cam pustie ziua, cu asupra de măsură de amoroasă noaptea, da, am reînceput să scriu în neștire. Versurile deveniseră proaspete, șiroiau de pofte, le simțeam ale mele, parcă aș fi ținut în brațe o femeie tînără, atîrnată cu mînuțele de gîtul meu, uimită de popoul ei cam măricel, de buzele ei cam umflate, de limba ei cam aspră, dar catifelată, dulce în saliva gurii mele... Locul îmi pria! Am și rămas în el vreo doisprezece ani.

D.P.: De cînd?

E.B.: Din 1963, cînd mi-am luat repartiția la Dolhasca. Căsătorit acum, locuiam împreună cu soția...

D.P.: Fosta colegă?

E.B.: Fosta mea colegă cu popou robust și polonez (mama ei era poloneză sadea, vorbea stricat românește, aducea mîncăruri libidinos de gustoase și, în plus, era și destul de arătoasă: fuma, bea păhărele de lichior...), la o gazdă foarte gospodăroasă: fîntînă cu roată, livadă de meri, stupi, o fișie de porumb, fasole cățărata caligrafic pe araci, o grădină cu mărar, morcovi, ceapă, castraveți, ardei grași, cuiburi de cartofi, pătrunjel, leuștean de dres borșul...

D.P.: Parcă mă conduceți prin cămările dolda și parfumate ale bunicii lui Pillat.

E.B.: Dar ce nu avea?! Pînă și un atelier de tîmplărie, răspîndind un parfum hrănace de scînduri geluite... Ba mai repara și ceasuri! Conducea, de sărbători, o motocicletă cu ataș! În ataș își plasa soția, mult mai tînără ca el. Un insolit cusur: schimba tabla de pe casă, urmuzian, în arșița verii, distrugîndu-mi creierii dedați la elegii! În fața ușii creștea mărul cunoașterii! Pereții exteriori ai casei erau căptușiți cu zorele. Mai era și o grădiniță de flori, invadată de crini, chiar sub fereastra camerei noastre vaste; uneori melcii intrau printre grățiile grațios

curbate ale geamului deschis înspre drum. Remarcasem un melc enorm, bătrîn probabil, dar rezistînd eroic, deșălat de zefiri, ștampilat de frunzele parfumate de nuc... Fereastra dinspre canton (și dinspre barieră) o înfundam pe timp de iarnă cu un dulap. Pe timp de vară și de toamnă o lăsam să respire, mușind dulapul îndrăgostit de hainele virtualei Reparate (cea cu trei sîni mistici și două vagine laice), ca să fie mai mult soare... Ceea ce am trăit la Dolhasca, nu întotdeauna, dar măcar o dată la vreo trei luni (și nu din primii ani, ci după ce m-am asimilat peisajului, am intrat în metabolismul lui deluros, păduros, mustind de apele Siretului ce curgeau la o margine de rai, în dreptul Ocolului Silvic, unde se bea bere la sticlă și se haleau mici de către niște bărbați îmbrăcați ca la operetă, cu haine și pălăriuțe verzi), chiar o dată pe lună, ține de domeniul fantasmagoriei... Dacă nu mă lăsam copleșit de vaccinări, de mortalitatea infantilă, de păduchi, de obligativitatea ca fiecare casă să aibă și un closet, de urmărirea atentă a bolilor sociale: tbc, sifilis (nu o să uit nicicînd lupta mea inutilă cu cele două surori superbe, bolnave însă, care mai și furau, ajutate de mama lor, sacii de grîu din camioanele oprite brusc... pentru un scurt amor al șoferului păcălit de nuri lor, cu oricare din ele: una îl ținea în flori, celelalte două descărcau sacii...), dacă reușeam să mă detașez de toate astea și încă de altele, multe și neplăcute, ei bine, începea în mine un cîntec neîntrerupt, care îmi mișca pur și simplu degetele, mă îmbia să scriu, mai exact spus, să copiez cît pot de repede versurile ce se derulau în minte cu o repeziciune ce o depășea pe cea a creionului sau a pixului...

D.P.: Poetul care se lasă scris de poezie... Vă descopăr un senzual candid și feroce, în același timp, domnule Brumaru, cu senzori ascuțiți la maximum, cu vibrații interioare acutizate, proaspete, adolescente.

E.B.: Mă contopeam cu dealul, cu crinul, cu melcul, cu piatra, cu bariera, cu păcura căzută pe traverse din osiile trenurilor mixte și marfare, cu măraru, dovleacul, fluturele mut (deseori m-am gîndit la niște fluturi ciripitori ca păsările; vă dați seama ce hărmălaie cristalină s-ar fi iscat?), cu motanul meu siamez, Scămoșilă, cu elevele ducîndu-se în silă (dezvirginate cu aplomb de prin clasa a V-a) la școală (amîinîndu-și, leneș, coapsele durdure în amiaza străfulgerată de ochii muncitorilor de la balastieră), cu AERUL și cu LUMINA... cu lumina pe care o vedeam... nu mă uitam prin ea, ci la ea! Eram fericit. După ceasuri de leneveală în șezlongul din spatele casei, realizam o continuitate absolută cu orice era în jur, nu mai eram eu, ci întregul... dealul, pădurea... și poate că mișcările mîinilor mele urmau un ritm, oricît de curioasă ar părea afirmația mea, universal, nu particular, banal, al falangelor, falangetelor, falangetelor anatomice... Odată, exasperat de gălăgia vizitatorilor, de dezordinea lor, de rîsetele și exclamațiile stridente, țin minte precis, am ieșit din casă și mi-am notat febril pe o margine de ziar, sprijinit de treptele de ciment de la intrare: "Eu trebuia să fiu în soare/ Să nu cunosc nici un cuvînt,/ Lăsîndu-mi mîna ca pe-o rază-n/ Fîntîinile de pe pămînt ". Această contopire euforică și conștientă cu "natura" mi s-a întîmplat rar, uneori și la Iași, în adolescență îndeosebi, cînd aveam impresia că aș fi putut atinge soarele, amurgind departe, cu pieptul, pe cîmpiile de dincolo de pasarelă, cîmpii mlăștinoase, delimitate cu sîrmă ghimpată... și sîrma ghimpată nu mai conta... Curios, acolo, la Dolhasca, nu eram deloc alarmat dacă nu-mi ieșea o poezie. Mă culcam obosit și, dimineața, versurile erau gata, se închegaseră prin somn! Dolhasca m-a consumat și am consumat-o... Ar fi trebuit să plec de prin 1973. În 1975 am fugit, imoral și decăzut, cu o elevă (Tamara era repetentă în clasa a XI-a, avea șolduri plate și ochelari, citea Sade, publica poezii, visa permanent terenuri virane cu morți în plină erecție), luînd doar mașina de scris Consul cu mine... părăsindu-mi pînă și manuscrisele (după trei ani mi-au fost aduse de un unchi după mamă, în trei saci de hîrtie; nu dispăruse nimic!), nu numai nevasta, meseria de medic, cărțile...

"Cînd îmi ieșea ceva,
mă strîmbam într-o oglindă îngustă"

D.P.: Vorbeați adineauri de un cîntec neîntrerupt, care vă clocotea în cap și care se cerea, de fapt, doar transcris cu repeziciune, să nu se piardă. Mărturișiți că ați scris și pe treptele de la intrare. Puteați, așadar, scrie oriunde? Nu aveți, la Dolhasca, și un colțișor al dvs., mai ocrotit, mai confortabil, mai stabil? Aveți, constat, un adevărat dar al descripției exacte, evocatoare. Faceți-mă, vă rog, să "văd" acel loc. Cum arăta el? Debordant, pasional, cum sînteți, cum izbuteați să vă "adunați", să vă integrați acolo?

E.B.: La Dolhasca îmi aranjaseam o masă în mijlocul camerei spațioase, pe ea erau bile de biliard puse în păhărele cu picior înalt, un ceasornic de buzunar, creioane ascuțite cu migală, teancuri de foi albe, un motan siamez nedumerit că scriu, cîteva cărți... Nu stam pe scaun. Încuiam ușa. Mă învîrteam ceasuri întregi în jurul mesei, mă repezeam ca apucat la foaia albă, scriam indescifrabil, spuneam cu glas tare ce am scris. Cînd îmi ieșea ceva, țopăiam de bucurie, mă strîmbam într-o oglindă îngustă, specială, ce-mi aducea două-trei raze de lumină, la aceeași oră, și mi le reflecta pe covorul gros de pe scîndurile dușumelelor: băltea covorul, îl lichefia... Însă foarte multe versuri le-am scris la ședința lunară a medicilor de la raion, la Fălticeni... Mă așezam în prima bancă și scriam versuri nonstop. Toți credeau că iau notițe. Ajuns acasă, le descifram și le băteam la mașină. Rareori mai modificam cîte ceva. Unele erau chiar bune! Dar... dar veneau zilele mele de

grație, zilele din dosul casei, al magaziei... magazia avea un ochi de geam mic, murdar... La temelia ei colcăia o groapă imundă de gunoaie casnice... mirosea îmbătător, ca și latrina de scânduri, largă, îndemînoasă, cu ziare vechi, îngălbenite, înfîpte într-un cui puternic... Mă tolăneam într-un șezlong, alături era încă unul, gol... Cădeau mere... le mîncam cu tot cu viermișorii albi, fragili... scriam atent la orice fiță de flutur, la orice tropăit de furnică... În amurg, audiam vacile sosind cu ugerile siliconate de la pășune... mersul trenurilor marfare... țipetele de copii excitați de înserare... De cîteva ori, poate doar de două, m-am... am devenit dealul pe care îl priveam... cu un soi de extaz indescriptibil... ERAM! În Iași, după ce am revenit în 1975, scriam într-un fotoliu galben, cu carnetul pe genunchi... Aici ascultam toaca, doream să o înregistrez, atît de mult îmi plăcea. Alături e biserica Dimitrie Balș, dacă mă sui pe pat pot să privesc în clopotniță... și pe cel ce bate toaca, doar în maiou și în chiloți de culoare neagră...

"În orele toride ale amiezii, închipuind scene tandre și obscene"

D.P.: Mere, fluturi, țipete de copii excitați de înserare... Era, este vara anotimpul dvs. predilect pentru creație? La fel, vă simțiți mai productiv ziua?

E.B.: Observ că mi-au priit vacanțele de vară și toamnele prelungite, interminabile, singuratic... Scriam mai ales dimineața, cînd aveam o limpezime și-o viteză a percepțiilor mărită, exacerbată de fiecă amănunt ce-mi lărgea ochiul și-mi surescita pavilionul galant al urechii. Nu am putut citi sau scrie, și nici învăța, noaptea. Adolescent fiind, obișnuiam să rătăcesc prin Iași, singur, în orele toride ale amiezii, pe străduțe necunoscute, la periferia orașului, închipuind scene tandre și obscene, ascunse în spatele geamurilor căscate, negre, mistuitoare... Mă fascinau cișmelele, picurul în van pe cimentul fierbinte, crăpat de smocuri de iarbă, al curților părăginite... sau într-un lighean smălțuit fantastic, stîrnind ecouri... Întrezăream, halucinant, femei dubioase, fermecătoare, cu șoldurile evazate, cu sîinii căzuți, moi, pînă la buric, făcîndu-mi semne magice de după perdele... Visam că le posed în biserici umile, umbrite de sfințenie, în fața altarului... despuiate, îngenuncheate... proferînd blasfemii suave și îngrozitoare... Mi se uscau buzele de căldură, mă tîram mereu, mereu, pe stradelele în pantă, bătute în cuburi monotone, lucii... Mă îndrăgostisem, la modul cel mai senzual cu putință, de case cu verande și scări, de răscruci de drumuri, de cîte o pompă cu mînerul vopsit în verde, de vreun ciob de sticlă strălucind feeric între două cărămizi gemene, de vreo minge de cauciuc spartă și abandonată lîngă un stîlp, uneori plină cu apă de ploaie... Toate astea încercam să le și scriu, de obicei cînd soseam, pe întuneric. A doua zi mă miram! Rezultatul era departe de ceea ce voisem...

"Versurile mă plictisesc"...

D.P.: Aveți o întregă Operă în spatele dvs., domnule Brumar. Priviți cumva, acum, înapoi, spre ea, cu mînie? Vi s-a întîmplat ca, după ce ați publicat o carte, să nu vă mai placă după un timp, să n-o mai recunoașteți sau chiar să regretați că ați tipărit-o?

E.B.: După un timp? O carte? Mi s-a întîmplat să mi se pară, dar de-adevăratelea, că o poezie, de exemplu, publicată la rubrica Cerșetorul de cafea, da, să cred că nu e a mea! Atît de străin îmi devenise ceea ce scrisesem cîndva... Mi-am scotocit carnetele și, spre surpriza mea, am găsit-o caligrafiată citeț chiar de mine, cu lăbuța mea lipsită de memorie... Nu am regretat nici o carte apărută, însă nu le mai recitesc, aproape că nici nu mai știu ce e între acele coperte... Din cauza asta, cînd sînt obligat să spun versuri în public, îmi vine întruna să mă opresc și să povestesc întîmplări legate de poezia în cestiune! Versurile mă plictisesc... Îmi plac maximum vreo zece-cincisprezece poezii din tot ce am scris... asta cu îngăduință... Prefer vreo șapte...

Pavilionul Crizis

D.P.: Dar n-ați fost vreodată tentat să renunțați la scris?

E.B.: De foarte multe ori m-am oprit din scris, mi se părea prea facil, prea la îndemînă... Pe la optsprezece-nouăsprezece ani mi-am ars toate manuscrisele, într-o sobă de teracotă bleu, pe strada Dobrogeanu-Gherea, acum I.C. Brătianu (casa nu a fost dărîmată!): mă enervase maică-mea, care oprise o față de la Filologie să intre în camera mea, în care se ajungea trecînd prin a ei, a mamei grijulii, poate geloase... Pe urmă le-am transcris din memorie, disperat... Dar cea mai serioasă tentativă de renunțare la scris am avut-o la sfîrșitul anului 2005, începutul anului 2006. Voiam să duc o VIA } | NORMAL |! S-A DOVEDIT C | ANORMAL | ERA TOCMAI VIA } A F | R | SCRIS!!! Am intrat într-o serie de episoade (trei!) depressive grave. M-am internat la balamuc și am fost vizitat cu veselie de mulți, de multe... Chiar și acum sînt într-un tratament antidepresiv, pe care-l respect cu pioșenie, și am început să tînjesc în taină după pavilionul Crizis: Drogați, Dependenți, Depresivi, Sinucigași... și după paradisiaca livadă de cireși, prin care mă lăfăiam (cărările erau dungate de șopîrle) pe la 5-6 dimineața, ascultînd la tranzistorul cumpărat de la chioșcul interior al spitalului,

ca Grobei, muzică ușoară. Transmiteam, pe mobil, SMS-uri pure, înrouate de senzații, zgubilitice, lui Lucian Dan Teodorovici, care m-a rugat insistent să nu mai fiu atât de matinal. Mi se pare că bat câmpii. Să revin! Să nu mint, am avut pauze în scris de ani de zile, nedorite de mine, secete 100%.

D.P.: Când v-a fost cel mai greu?

E.B.: Cea mai cumplită perioadă a fost imediat după instalarea mea ca medic la Dolhasca. Am trăit net impresia că ceva se întunecă definitiv... Pe urmă m-a ajutat însuși locul acela, îndeosebi lumina. Altă perioadă neagră a fost între 1983-1989. În 1983, când am căpătat un post de corector cu jumătate de normă la "Convorbiri literare", s-a rupt în mine orice speranță. De-abia după cincisprezece ani am revenit, dar cu mare neîncredere, cu Dintr-o scorbură de morcov; eram deja în 1998! Manuscrisul mi-a fost smuls, pur și simplu, din mâini. Tot atunci, solicitat de Humanitas, nu am fost în stare să dau o antologie. Eram extrem de obosit și de deziluzionat, deziluzionat de mine. Nu am reușit să fiu poetul pe care-l visam în adolescență. Lecturile îmi potoleau scîrba asta crîncenă de mine... Sînt un amator încăpăținat.

"Aș citi trei sute de ani"

D.P.: V-a salvat cititul?

E.B.: Cititul, cred, rămîne pînă la moarte... Mă scufund în el... Aș citi trei sute de ani... Iubesc cărțile ca pe femei... Cu cele preferate dorm în pat... Le mîngîi prin somn... Rafturile bibliotecilor din toate camerele gem de volumele aranjate pe cîte trei rînduri... Numai și răsfoindu-le, simt cum mi se tulbură mințile de dorință... Uite, asta îmi aduce aminte și de Breban. Primul exemplar din Bunavestire, cel de semnal, pe care venise Breban să-l ia din Iași, de la Editura Junimea, mi l-a dat mie! L-am întîlnit întîmplător pe stradă cu cartea la piept, ținut ca o femeie de care ești îndrăgostit pe toată viața. A regretat, dar mi-a dat-o, și am băut o bere în Copou... amîndoi fericiți... Dar să revin. Ador tomurile uriașe, cartonate, exhaustive... dicționarele... lexicoanele militare... enciclopediile în nenumărate tomuri... Da, în ultima vreme citesc dicționare, atlase de plante și animale. Și sorb cafea cu nemiluita din cești de teracotă, zdravene, largi, cu buza ciobită... Cititul cu glas tare l-am folosit și terapeutic. În 2002, după o criză comițială inaugurală (place teribil chestia asta cu "inaugurală!"), am citit timp de aproape un an, pînă am răgușit, Don Quijote de la Mancha... și acum, dacă mă subjugă vreun text, îi dau drumul pe auzitelea, recitîndu-l cu evlavie, sunîndu-l la ureche. Ce noroc am că au scris alții atât de bine! Ei îmi umplu viața cam nașpa după 65 de ani. Și astfel aștept să împlinesc 69 de ani, ca să nu-mi mai fie rușine de cifra asta atât de simpatică, de alinătoare. De o bucată de vreme îmi dă tîrcoale, leneșă și ideea că am, totuși, un destin de scriitor. Nu regret că am făcut Medicina umană. Am disecat cadavre, am suportat maladii imposibile, și ca medic, și ca pacient; am asistat oameni care crăpau. În anul VI, la Medicină legală, mi-a căzut, la examenul practic, să tai calota craniană, cu un fierăstrău micuț, zimțuit fin, îndepărtînd pletele încă crescînde... să constat leziunile cerebrale ale unei femei, o contabilă ce se aruncase în fața trenului din cauza unor mari lipsuri în casă, constatate de un control financiar. Trupul ei avea o albeață rece de nea... frumusețea ei m-a tulburat. I-am și scris o poezie pe care nu am publicat-o niciodată... ș.a.m.d... ș.a.m.d...

Iunie 2007

A consemnat Dora Pavel